

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 27. jan. [Izv. dop.]

Sesija teče veliko mirneje naprej, nego je bilo pričakovati po burnem nje končanju pred prazniki. Nemški liberalci so se malo ohladili. Zdaj izpoznavajo, da so se prenačili, ko so začasni budget zanikali in mnogi od njih obžalujejo ta nepremišljeni korak. Stranka, ki hoče sposobna ostati za vlado, ne sme se udati strastim in ravnati iz obzirov na jej neprijetne vladne osebe, ampak mora vselej pred očmi imeti celokupnost državnih interesov. Pa tudi na drugo stran so se nemški liberalci močno prevarili. Upali so s svojim kričanjem o povišanji gruntne davka nemške kmete zbegati ter jih pridobiti na svojo stran. Tudi ta namera jim je spodletela, kar se vsak dan jasneje kaže.

Vsa tla na kmetih pa jim je vzel odgovor ministerskega predsednika grofa Taaffeja na znano Hohenwartovo interpelacijo. Ko je minister začel govoriti, so se liberalci porogljivo nasmehovali, a čem dalje je razvijal svoj program, tem bolj so bili osupnjeni, in ko je končal, so sami morali priznati, da po tem potu bi se res dale materialne razmere gruntne posestva izboljšati in s tem utrditi temelj naše države.

Zdaj se še le natančneje poizveduje, s kako silo so se liberalci zagnali ob času odloženja državnega zbora v pozicijo ministerstva. Kremer in Streit sta se dala res vloviti v njima nastavljeni zanjke in sta pomagala rovatiti proti večini ministerstva, a spodletelo jima je in vsej ž njima zvezanej birokratsko-liberalnej kliki. Ob 2. uri popoldne sta Kremer in Streit ponujala cesarju svojo demisijo in — česar ni niti njima niti njijni zavezniki

pričakovali — ob 11. uri zvečer še tisti dan se jima je prineslo na dom cesarjevo pismo, da je sprejeta demisija. Po tacihi neprijetnih skušnjah začenjajo liberalci sprevideti, da se sedanji vladni sistem vedno bolj krepča in da ga ne bode tako kmalu konec, kakor so mislili.

Kardinal Kučker je denes ob 1/2 12. uri umrl in uže se delajo kombinacije, kdo bode naslednik. Imenuje se škof Gruša, dvorni župnik Majer itd.

Govor slovenskega poslanca Viljema Pfeiferja

v državnem zboru v seji dne 21. t. m. o postavi zoper oderuho.

(Po stenografskem zapisniku.)

Visoka zbornica! Dobrodejni učinki, ki so se l. 1868 pričakovali od odpravljenja zakonov zoper oderuho, da se bode kapital, ki se je skrival doslej pred svetom, prikazal zopet, da se bodo obresti znižale in da bodo oderuhi zginili, niso se uresničili, nego prevrgli se ravno v nasprotno.

To prepričanje je zadnje dni večkrat imenovani predsednik najvišjega sodišča, vitez Schmerling naravnost izrekel in dostavil znamenite besede: „Teško je avstrijskim sodnikom postavno braniti znane oderuhe, ko uničujejo svojega sočloveka, pri dejanjih, ki na prvi pogled kažejo, da so uže prav blizu goljufanja ter odiranja.“ A to preverjenje se je povsod kmalu pokazalo tudi v praktičnem življenji; iz vseh delov naše domovine so se čule tožbe zavoljo silnega oderuštva, bolj in bolj energični so se čuli glasovi zahtevajoči postavnih sredstev zoper oderuštvo, oglasili so se celo v Nemčiji, napojenej z načeli gospodarstvene

in politične svobode, klici na pomoč zoper oderuštvo.

Še le ko so gališki poslanci vedno na to silili, predložila je vlada zbornici leta 1877 načrt zakona zoper nepošteno ravnanje pri posojevanju, kateri zakon je pa veljal samo za Gališko in Bukovino, mej tem, ko se tu nij hotelo slišati o posvetovanji onega zakona tudi družih glasov, zagovarjajočih razširjenje zakona tudi po družih kronovinah.

Ako sem jaz v tedanji debati naglašal, da se vračajo tudi v mojo domovino one brezsrčne podobe Shyloka, kateremu je Shakespeare postavil nesmrten spomenik gnjusa vsega človeštva, vodilo me je odkritosrčno prizadevanje, osvoboditi svojo domovino zla, ki samo kmet-ska posestva gospodarjem iz rok vleče; z isto namero govorim tudi denes, da omenjam še enkrat one oblike, v kateri se oderuštvo na Kranjskem prikazuje.

Oderuštvo porablja najprej revo in silo kmetovo, kateri mora po vsakem načinu denarja si izposoditi, da plača davke, da si kupi potrebne kmetijske priprave, da izplača dedščino svojim bratom in sestrkam, kadar prevzame posestvo.

Kdor pozna nekoliko razmere na kmetih, ta ve, kako težko je dobiti gotovega denarja, posebno v poljedelskeji deželi Kranjskeji, kjer je en sam posojilni zavod, ljubljanska hranilnica, ki pa tudi samo na prvo mesto posojuje, kjer se deželni pridelki kakor na Dolenjskem zavoljo pomanjkanja železnice komaj prodati morejo.

Da si pod takimi neugodnimi razmerami kmetovalec denarja izposojuje za silo, kjer ga dobi, ter se mora najbolj trdim pogojem podvreči, ume se ob sebi. Blage duše pomorejo kmetu z denarji, to se ve, da za obresti, zna-

Listek.

Pravična in resnična pisma spectabilisova.

IX.

Pustni čas je, godci godejo, ljudje se veselijo, plešejo in ženijo se — po drugod — pri nas v Zagrebu je vse tiho, nij zabave, nij plesa, še oženi se malokdo brez posebne sile, ampak potres se pač še pojavi tedaj pa tedaj, ali niti zanj ne maramo dosti, temuč ga ignoriramo, ker smo se ga uže priučili, kakor se je bil cigan priučil na batine.

Ljudje so se uže bili precej umirili, kar naenkrat se je glas raznesel po mestu o nekem pismu, katerega je baje pisal Rudolf Falb iz Gradca baronu Jovanu Živkoviću v Zagreb, v katerem stoji pisano, da se bo pogreznil Zagreb dné 30. februarja. To nesrečno Falbovo

pismo je ogranilo ljudem vse plese, „elite“ in „budel“, brez razlike.

Če hočem odkrito govoriti in kakor se spectabilisu spodobi, po pravici in po resnici, moram reči, da nijsem poseben prijatelj plesu; ne da bi rekel, vrag sedi sredi plesne dvorane in nastavlja zanjke nedolžnim mladim in starim plesalkam, ampak zato, ker sva jaz in ples tako daleč narazen, kakor Amerika in Avstralija.

Kar se tiče tistih vražičkov s črnimi fraki, belimi ovratniki in žoltimi „glace“ rokovicami, sploh nijso tako hudobni in črni, da bi se jih ženske bati morale, celo za srečo smatramo mi posvetni ljudje, če si vlovi kateri tak zakonski kandidat v svojo mrežo ali zanjko, kakor je bolj pravilno rečeno, tako mlado nadlogo, katero potem črez nekoliko mesecev odpelje pred oltar in k sebi domov.

Ples je uže v starih časih pri divjih na-

rodih bil v navadi, in ker so naši očaki bili tudi enkrat bolj ali manj divji, so tudi plesali, dokler so še bili mladi, in tako je prišla ta navada doli do nas, ki nijsmo več divji, ampak smo olikani in izobraženi — bolj ali manj, kakor nanese, in kar se da razločiti po rokovicah, katerih nekdaš še po imenu nijso poznali, takih za ples namreč, kakor tudi nijso poznali parfuma in pomade.

Za stare ljudi nij ples, to vemo, in zato se nij čuditi, da so stari ljudje radi protivniki plesne umetnosti. Sicer nikar ne mislite, da sem tudi jaz protivnik te umetnosti plesne, nikakor ne, še rad gledam, kako se vrti, suče in obrača par za parom okrog po dvorani in zdi se mi, kakor da bi za plačo delali vsi pari eden za drugim.

Če sem jaz bil norikast v mladosti, zakaj bi drugim ne privoščil veselja, saj družega ne pomeni ples nego razveseljevanje, včasih še to

šajoče pri posojilih na posestva na prvo ali drugo, vsekako pa varno mesto, na leto povprek od 30 do 50 procentov; od nevknjiženih posojil pa se ima po sodnijskih pogodbah na teden plačati po pet krajcarjev od goldinarja ali celo po jeden krajcar vsak dan od goldinarja, kar se zdi kmetu čisto naravno, ker pri tem sodnija se svojo avtoriteto posreduje. Dogovoré se tudi, da poleg strašno visokih obrestij za posojila plača kmet tudi še nekake pristranske obresti, tako tudi od uže zapalih posojil n. pr. vina, sadja, sena, žita itd.; če pa oderuhu tega ne da, pa mu ta zaračuni po nesramno visokih cenah neodrajtano kot novi dolg v denarji, tako da zadostuje prvotno majhen dolg, da potem, ko oderuški naraste, požre celo gospodarstvo dolžnikovo. Pri tem se tako le postopa in vidi se tu oderuštvo v novej podobi.

Oderuh ne izterjava posojila toliko časa, dokler pri dolžniku še kaj sluti, zadovoljen je, če se mu da kaj na račun, ali če se dolžnik, ki zavolj slabe letine ali druge nesreče nij mogel plačati obresti ter drugih pristojbin, z nova obveže: podpiše košček papirja — menjiški blanket, — a ne ve, kaj da je menjica; oderuh se mu laže, da je preveč sitno in združeno s stroški, hoditi k notarju in tam delati pismo, da je treba preveč kolkov, mejtem, ko zadostuje, če dolžnik podpiše samo ozek košček papirja in — gospoda moja! če dolžnik ne zna pisati, prime ga poštenjak za roko in na tak način dolžnikov podpis ukrade samo da se izogne križcev, kateri bi se imeli pred sodnijo legalizovati ali pred notarjem in pričami.

Tako se menjica zlorabi, da se prikriva oderuštvo in potem je dolžnik podvržen neprenehnemu mučenju: eksekucije, sistiranja, prodolženje, reasumiranje, vse to konči dovede dolžnika do katastrofe. Prejšnji gospodar je proletarijec; število ubožnih množi se strahovito in sicer v okrajih, kateri so se doslej računili mej premožniše. Da navedem samo jeden vzgled, konstatiram, da v sodnijskem okraji Krškem, kateremu železnica olajšava prodajo raznih pridelkov (posebno vina in sadja) in katerega narava nij ravno slabo obdarila, da je bilo v tem še precej dobrem okraji predlanskim na dražbi prodanih 56 gospodarstev.

Sicer menim jaz, naj bi težišče vsacega zakona zoper oderuhe ne bilo toliko v civilnopravnem, nego v kazenskem momentu, in če mislim, da je kazenskopravna uredba neizogibna, potem sodim, da se kazenskopravna

uredba ne dá nikdar nadomestiti s civilnopravno, ker oškodovani največkrat néma denarjev, da bi se dolgo in drago pravdal ter bi bila tedaj civilnopravna pomoč iluzorna, a pri kazenskopravnej uredbi stopi sodnik na oškodovanega mesto ter spravi uradno na dan dotične pravne razmere ter kaznujoč proglasi, v koliko da je sklenena pogodba civilnopravno ničeva. Tudi predležeča predloga polaga težišče zakona v kazenskopravni moment, ali po mojem mnenji ne dovede v veljavo objektivnega dejanja, ker pridružuje silo, vzbujenje, slaboumuost za nameček, a s tem se vidi, da se podlage kazenskega slučaja premaknejo.

Ako je neovrgljivo pravno načelo, da se more zločin storiti tudi na slaboumnih in blaznih ter na onih, ki celo privolijo v zločin, ker se ima ravno objektivno dejanje kot tako kaznovati, potem je vsejedno, sli s oderuštvo izvrši na slaboumnih ali duševno vzbujenih itd., da je le dejanski substrat brezvestnega ukoristenja sile v dosego neopravičenega dobička istinit. In ta moment ukoristenja bede in sile tretjega, nepošteno bogatenje na škodo drugih, podvrženo bi imelo biti v svojej splošnosti pod kazenskopravne določbe.

Dobro vem, da se bo dalo oderuštvo s kazenskim zakonom samim ravno tako malo iztrebiti, kakor se dadé drugi kazensko prepovedani prestopki (goljufija, tatvina, rop itd.), ako se ne izpremeni civilno zakonodajstvo z določenjem, koliko se sme terjati obrestij, potem menjiško pravo v tem pogledu, da kmet ne bode smel podpisavati menjic ter bodo menjice imele podpisavati samo vknjižene firme. Menjica, neizogibna kupčevalcu, bankirju, obrtniku, je pogin neukretnemu kmetu; po drugej strani skrbi naj se pa za oboljšanje kmetijstva ter obrtništva na narodno-gospodarstvenem polji s tem, da se ustvari po ceni kredit in ne drago sodništvo.

Poleg tega bi se imelo poštenega upnika braniti brezvestnih dolžnikov, ki mej dražbo rušijo svoja posestva, kar se tem laglje godi, ker se skrivanje zarubljenega premičnega blaga kaznuje kot izneverjenje tujega blaga, a rušenje zarubljenih posestev ne spada pod kako posebno kazensko določbo. V tem oziru je vlada vložila dotično predlogo ter pomaga odpraviti silno potrebo, kar hvaležno priznavam.

Glasujem za predležeči zakon zoper oderuhe, ne zato, ker morebiti odgovarja vsem potrebam, ampak, ker imam raji sploh kak zakon, če tudi nij povsem dovršen, kakor pa neomejeno gospodstvo oderuštva. (Dobro! na desnej.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. januarja.

Državnega zbora odsek za **odpravo koleka na časopise** je imel zadnjo sredo sejo. Vladni zastopnik je povedal, da je koledarski kolek znašal 1879. l. 135.000 gl. a kolek na časopise 864.000 gl. in da vlada ne more pustiti tega dohodka. Slovenski poslanec Kljun je govoril, naj se časopisni kolek odpravi ali pa zniža tako, da se namesto njega vpelje davek na inserate. Ako pa vlada tudi tega ne bi hotela, potem naj se sklene tako, da manjši časopisi ne bodo plačevali koleka, zato pa naj bi večji časopisi plačevali večji časopisni kolek. Reschauer odgovarja Kljunu, da bi inseratni davek morali plačevati inserenti, to je, največ obrtniki. Tudi on pa je zato, da bi manjši listi ne plačevali koleka. Vladni zastopnik je izjavil, da bode vlada v kratkem stavila pozitivne predloge.

O programu, kateri je razvil grof **Taaffe** ko je odgovarjal na Hohenwartovo interpelacijo, piše praška „Politik“: „Po dozdanih izkustvih ne moremo popolnem zaupati Taaffejevemu programu. V političnem oziru je grof Taaffe tudi objavil program, v prestolnem govoru je izjavil, da dobodo vsi narodje te države jednako pravico; v zbornici poslancev je slovesno naglasil, da imajo Slovani avstrijski isto pravico, kakor Nemci in da ne trpi, da bi se Slovani na steno pritiskali. Kaj pa je grof Taaffe storil? Ali je svoje izjave uresničil? In vendar ga nič ne ovira, da bi to storil. On ima moč, da bi dal pravico vsem narodom, na strani mu stoji potrpežljiva parlamentna večina, a vendar ne stori ni koraka naprej.“

Vnanje države.

Rusi so z naskokom osvojili si Geog-Tepe in Densil-Tepe po devet ur trajajočem boji. Sovražnik je bil na celej črti v beg zapoden ter so Rusi 15 vrst daleč Turkmene podili ter je ruska zmaga popolna. Koliko ruskih vojakov je padlo, to se še ne vé.

Pruski deželni zbor je dné 26. t. m. obravnaval Windhorstov predlog gledé svobodnega deljenja sv. zakramentov za katoličane. Minister za kultus je izjavil, da je vlada zoper ta predlog. Ona da sicer živo želi miru, a mir se ne bo dosegel, če bodo katoliki v enomer borili se zoper državne postave. Vsi drugi govorniki, razen onih iz centra, so govorili tudi zoper Windhorstov predlog. Windhorst je izjavil, da lahko nastane na Nemškem druga Irska, če se zdanje položenje ne izpremeni. Zbornica je Windhorstov predlog zavrgla z 254 zoper 115 glasov.

Francoska ima za leto 1882 proračunjenih stroškov 2,818.662,933 frankov, dohodkov 2,836.503,223 frankov, ostaja jej tedaj 17,840.290 frankov. Stroški so proračunjeni za 55,262,510, a dohodki za 72,535.234 frankov več, kakor leta 1881.

ne, ako se kdo samo po dolžnosti svoje, tako rekoč iz kurtoazije suče okrog in okolo, da mu se malo ne jezik obesi iz ust in da se zasopiha kot fijakarski konj, ki tudi ne vozi za parado.

Prej, dokler še nijsmo imeli čitalnic po Slovenskem, se je mnogo menj podplatov razdrlo na plesnem podu, nego se jih razdere zdaj, ko nas veče dolžnost do domovinske reči in moramo tudi plesati za domovino. Samo se mi dozdeva, da marsikateri naših mladih rajši pleše za domovino, nego da bi delal kaj, dogodi se celo, da se „umgangssprache“ šopiri pri čitalničnih zabavah, kar ne bi smelo nikoli biti po pravici in po resnici.

Če plešeta dva mlada skupaj in se lovita eden drugega (on njo z mrežo, ona njega na zanjke, ker se ribice, kakor veste, lovijo z mrežo, tiči pa na zanjke), ima ples znamenovanje, in tak par je veselje gledati pri plesu,

če pa dva plešeta samo tako brez interesa, tedaj pač néma smisla ples, še obžalovanja vreden je tak plesni par, barem ena polovica taistega, ker takim se godi, kakor tistim konjem v Slavoniji, ki vršijo snope na gumnu, ne sebi v korist, ampak drugim, dočim njim ostane le slama, zrnje ne.

Pripeti se in kako se ne bi pripetilo, da mora človek plesati ex offo, ker presvitli, vele-možni in poglavitni gospodje ne morejo ali ne-čejo plesati, pa zato uprežejo svoje adjunkte in praktikante v plesne pluge. Prehudo se ravno ne godi dotičnikom pri takem oranju, nego misel, da dela tlako, šumi po glavi takemu „ex offo“ plesau brez dvojbe. Dan po plesu se sicer hvalijo taki in govoré: jaz sem plesal s presvetlo gospodičino to in to, jaz z vele-možno gospo itd., ali brez interesa ples ostane tlaka po mojem mnenji, naj reče kdo kar hoče.

Pri vas doma nij presvetlih gospodov niti vele-možnih gospdij, še plemenitaši so redko posejani, in če se najde kateri, je vprašanje, da li mu kinčajo pozlačene zvezde ovratnik. Brez zlatih zvezdic tudi plemenitaš néma veljave, če sicer nij bogat človek, kdor je pa bogat, tistemu nij treba niti zvezdic, niti plemenščine, niti presvetlosti mu nij treba, vse ga ceni po teži njegove mošnje.

Naše čitalnice bi jaz svaril pred bogataši in plemenitaši takimi, ki ne znajo družega, nego „umgangssprache“ govoriti; tak človek po mojih nazorih ne vzdigne na vagi poštenega moža komija, kamo li človeka, kateri se je kaj naučil in nosi zaklade v glavi, katerih mu ne morejo moli pojesti in katerih mu ne more tat odnesti.

Ker Slovenci nímamo svojih plemenitašev, torej se mi nij bati, da bi razjezil katerega, vam hočem povedati tukaj-le, kako je bil svoje

Dopisi.

Iz Celovca 22. jan. [Izv. dopis.] V svojem zadnjem dopisu sem vam poročil o žuganji tukajšnih časnikov, da se bodo v polah ljudskega štenja vsi se slovensko „umgangssprache“ vpisani prekrstili „von amtswegen“ v Nemce. — Gotovega o tem še ne vemo, ker se nam še nij oficijalno naznanilo, sliši se pa iz magistratnih krogov, da omenjeno žuganje nij bilo opravičeno in da se bo ta poprava opustila. Da so pa nanjo resno mislili, je uže zarad tega verjetno, ker sta časnika notorično v ozkež zvezi z mestnimi očeti, v takih rečeh od merodajne strani inspirirana in ker do zdaj še nijsta prinesla nobeden popravek. Vendar je mogoče, da ta krst res odpade, bodi si da so sprevideli nepostavnost takega koraka in jim zadostuje sijajni „geschäft“, ki so ga pri tem štenju brez teh „heisspornov“ uže naredili, ali so jih pa energične izjave teh trdovratnežev oplašile, kateri so se deloma uže veselili na priložnost, v „protestu“ mestnej in deželnej vladi nekaj zasluženih resnic povedati.

Akoravno imamo novega, od sedanje v klicu pravičnosti stoječe vlade imenovanega deželnega predsednika, so razmere za Slovence na Koroškem še ravno tako neugodne, kakor pod Auersperg-Lasserjem. Kaj nam to more hasniti, ako vlada misli, da uže zadosti Slovincem, ako odstrani jednega nemškega zagrizenca od predsedniškega stola? To ne pomaga nič! Samo den bösen ist man los — die bösen sind geblieben. Še le, ako nam Bog da stalno pravično vlado, — pravično ne samo po imenu, ampak tudi po dejanji, katera bo energično na to gledala, da vsak uradnik — višji in nižji — pravično spoštuje geslo: „ravnopravnost vsakemu“, potem še le koroški Slovinci — in menim da Slovinci sploh smemo upati na boljši čas.

Kako pa naš predsednik g. Šmidt-Zabierow pozna razmere koroške dežele, naj priča sledeča črtica: Hier soll es ja auch windische geben, néki da se je izjavil o priložnosti, ko so višji uradniki deželne sodnije prišli se mu poklonit in v ravno tem smislu je govoril, ko so bili pri njem gimnazijalski učitelji; ali izmej teh ga je nek da vrli gosp. prof. dr. S. podučil, da je tretjina koroške dežele slovenska. — Bo li pa tudi ostala? Gotovo ne, ako merodajne službe ostanejo kakor do zdaj v rokah najhujših germanizatorjev. Se ve da vsako ljudstvo, katero hoče kaj doseči, mora se tudi za zaželene pravice dejanstveno

potegniti, ker stari pregovor pravi: pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.

Mi vsi priznavamo veliko korist posebnega slovenskega časnika za Koroško in se v tem smislu popolnoma strinjamo z zadnjim člankom v vašem listu; — ali tukaj je v tej zadevi težje kaj storiti, kakor povsod drugod. Pač imamo izvrstno tiskarno, v začetku potrebna denarstvena podpora bi se morebiti tudi še našla, skrb bi bila le, kako mej zaspanimi koroškimi Slovenci potrebno število naročnikov, in posebno pa glavni faktor, kje sposobnega urednika, to je popolnoma neodvisnega moža dobiti? Kakor sem vam uže zgoraj omenil, so nam merodajni krogi še jako neugodni in je za slovenske učitelje in uradnike zelo nevarno, v narodnej reči se preveč eksponirati. Dokler se v tem obziru okoliščine ne zboljšajo, bomo morali uže še naprej po „Slovenskem Narodu“ svoje vzdihljaje v javnost pošiljati.

Radovedni smo, kdo bo za celovškega škofa imenovan. Nekateri trdijo, da je imenovanje dvornega župnika g. Maierja uže toliko, kakor gotovo, — drugi pravijo, da ima tukajšnji kanonik g. Müller največ upanja, in tega si želimo ne le Slovenci, temu so gotove tudi simpatije nemške stranke. — Imenuje se pa mej kandidati tudi mariborski g. Stepischnegg, ker pri svojej duhovščini nema zaupanja, in zato želi svojo sedanjo škofijo s tukajšnjo zameniti. Koroškim Slovincem bi bil pa gotovo na tem mestu ugodniši kak pravičen Nemec, kakor je bil umrli v vseh krogih spoštovani škof Wiery, nego pa en — Stepischnegg.

Iz Slovenskih gor 25. jan. [Izv. dop.] Ker je „Slov. Nar.“ uže večkrat prinesel pisanja nemškutarskih predstojnikov, tedaj pošiljam dopis nekega nemškutarskega predstojnika v Slovenskih goricah, kateremu je bil nekdanji Seidl več kakor Bog. Res bi bila škoda za nemško literaturo, ko se ne bi ta dopis objavil. Renegat Dežman imá priložnost občudovati olikanega (?) nemškutarskega predstojnika. „Wird den Ortsschulrathe in Kenntniss genommen, dass ich am 20. Dezember 18.. Ansuche eine awizo eine Quittung zum Bereitschaft ausfertigen, dass ich in Krankenpet wäre, ich schücke am 1. Jänner meinen Bruder mit Schulbetrag zu ihren Stellvertreter.. er fragte um die Quittung er möcht Geld ablegen er bekommt anstadt Quittung einen Schriftlichen Beschimpfung mit einem Dickschädl, Dickschädel sind Sie, sie haben von.. 143 fl. 2 kr. behoben. und keine Quittung aus-

reče: „Ti si me tožil pri banskej tabuli, kaj ne?“

Plemenitaš govori in reče: „Njihova milost, vaše gospodstvo, naj dostoja samo pismo prečitati!“

Spectabilis odgovori in reče: „Zakaj bi prečital pismo, brez tega vem, kaj mi piše slavná tabula banalis; slavná tabula banalis mi namres piše, naj ti jih dam še 25.“

Pozove spectabilis pandura in zapove panduru, naj odmeri plemenitašu še 25 poštenih, a plemenitašu reče po dovršenem poslu, naj gre zopet v Zagreb k tabuli banskej in naj ga še enkrat toži.

Plemenitaš je ostal doma v Turopolju in nij hodil več tožit svojega pravičnega in resničnega spectabilisa.

To sem vam imel povedati denes: zdi se mi, da sem dosti povedal.

Vaš

Spectabilis.

folgen Sie wahren schon längst aufgefordert ich kann wegen diese Quttung nicht Gemeinde Rechnung schliesen, seid der Zeit wahren Gemeinde-Umlagen sequestirt Sie Schreiben dass ich weigert von Zahlungen dass ich der Thumste bin erlaube mich vielleicht werde ich von meiner eigenen Vermögen Kuh Kolben schwien verkaufen und für Gemeinde Zahlen das kann ich nicht das konnens Sie thun, ich weis nicht ob Sie richtig so Thum sind, dass sie keinen Quittungen gegeben wollen, ich muss ihr erst klagen, Sie wollens wohl in ganzen Pharr der geschickte sein die Einbildung ist zu Stark in Herbste einen Sonntage am Platze in It... furchtbar gestreckt schwere des Körper war an die Fussbolem die fersen etwas behoben fragte mich ein Mann, was Sie für ein Herrn wahren ich beantwortete ihm die Wahrheit er ist nicht Herr sondern ein armer Keuschler so wie ich. J.“ — Tako se glasi od besede do besede dopis nemškutarskega predstojnika načelniku krajnega šolskega sveta. Jaz mislim baš razveseljen načelnik nij bil, ko je to nemškutarsko neumnost v roke dobil. Pač če si kdo misli, kako je mogoče kaj tako neumnega pisati? To je sad nekdanjih ponemčevalnih šol. Brez vsake vesti, brez vsakega pravico-ljubja, brez vsakega človeškega čutja mora tedaj tisti biti, ko vidi takov žalosten in obžalovanja vreden plod ponemčevalnih šol, in vendar na to dela, da bi se otrokom nerazumljiva nemščina v glavo vbijala. To jim ne koristi ampak smeši je in v časih stori prav neumne.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 28. januarja. V denašnjeji seji državnega zbora so predložili Lienbacher in narodni poslanci ter konservativci premembo volilnega reda za državni zbor z direktno volilno pravico vseh, ki imajo volilno pravico v občini, a za glavna mesta, da volijo vsi, ki plačajo vsaj pet goldinarjev direktnega davka.

Poslanci Nabergoj, Vitezić in Tonkli so izročili ministerskemu predsedniku grofu Taaffeju memorandum glede dejanskega izvedenja narodnostne ravnopravnosti na Goriškem. Taaffe je obljubil, da bode spomenico prevdaril in oziral se nanjo.

Domače stvari.

— (Novim naročnikom „Ljubljanskega Zvona“.) Zaradi nepričakovano obilnih naročil se je tudi tretji natis „Ljubljanskega Zvona“ v malo dneh razpečal, tako, da se novim naročnikom, ki so se oglasili uže v drugej polovici meseca januarja, nij mogla poslati 1. številka. Novega četrtega natisa pa tudi nij bilo mogoče še ta mesec oskrbeti, ker je tiskarnica, z delom preobložena, potrebovala materijal za 2. številko „Zvonova“, tako, da se je moral ves stavek razmetati. Gg. novi naročniki bodo morali zatorej nekoliko tednov potrpeti, da se bode meseca februarja 1. številka z nova natisnila.

— (Literarno-zabavno društvo „Triglav“ v Gradci) ima v soboto 29. jan. redno zborovanje. Dnevni red: 1. Čita se zapisnik. 2. „Slovani od početka do razdeljenja v razna plemena“, nadaljuje Gabron. 3. Kritika. 4. Poročilo o prenapredbi poslovnega reda. 5. Posameznosti. Gostilna: „zur Kaiserkrone“, Färbergasse. Začetek ob 8. uri.

— (Ormoško okrajno učiteljsko društvo) bode zborovalo dne 10. febr. t. l. v Ormoži se sledečim dnevnim redom: 1. Pre-

dni turopoljski spectabilis naredil jednemu plemenitašu turopoljskemu.

Bil se je enkrat spozabil spectabilis turopoljski, pa je nekemu plemenitašu Turopoljcu s palico skrajšal pravico, kar nij smelo biti po pravici in po resnici.

Plemeniti Turopoljec je odšel v Zagreb in je zatožil svojega spectabilisa pri banskej tabuli. Tačas še nij bilo pošte v Turopolju in zato so dali pri banskej tabuli pritožitelju zapечатeno pismo, v katerem je stalo zapisano, da se ima opravdati turopoljski spectabilis, zakaj je kaznil plemenitaša turopoljskega nepristojnim načinom.

Pride plemenitaš turopoljski s pismom v roki k spectabilisu turopoljskemu, kateri je sedel doma (kavarne še nij bilo takrat v Turopolju) in pa tobak je kadil.

Spectabilis precej spozna pečat na pismu, vzame pismo iz plemenitaševih rok, ga še ne odpre ne, ampak dene ga k drugim aktom in

čitanje zapiskov zadnje seje in došlih pisem.
2. Društvena poročila o pretečenem letu 1880.
3. Glina. Naravopisna slika za višjo stopnjo, gov. g. Kosi. 4. Spisne vaje za srednjo stopnjo z ozirom na „Drugo berilo in slovnico“, gov. g. Šetinc. 5. Volitev poslanca za štaj. učit. zvezo. 6. Nasveti.

— (Slovenski jezik pred tržaškimi sodnijami.) „Deutsche Zeitung“ se iz Trsta javlja 26. t. m.: „Tukajšnja višja deželna sodnija je odobrila rekurs odvetnika dr. Bizjaka zoper tržaško trgovinsko sodišče, ki nij hotelo sprejeti neke slovenske vloge. Ker je predsednik višje deželne sodnije Kemperle protestoval zoper ta odlok, prišla je stvar pred najvišje sodišče, ki je dr. Bizjakov rekurs odbilo, ker slovenski jezik v Trstu nij sodnijski jezik.“

— (Nesreča na železnici.) Na Pragerskem je bil železnični delavec od mašine na šine vržen in teško poškodovan. Prepeljali so ga v Mariborsko bolnico.

— (Neznani tat) je pred tednom dni blizu cerkve sv. Antona v Trstu neko lepo prodajalnico opazujočemu posestniku Antonu R., doma iz Trebnjega na Dolenjskem, iz žepa vzela in ukradel srebrno uro, vredno 20 gld. — V velikih mestih človek res nigdar nij preveč pozoren!

Tuji.

27. januarja:

Pri Slonu: Dienelt, Pollak iz Grada. — Israel iz Dunaja.

Pri Hrabarju: Schlussek iz Dunaja. — Aichelster iz Trbovlja. — Fink iz Grada. — Trinkl, Essinger, Bartolitsch, Fischer, Gaisel iz Dunaja.

Dunajska borza 28. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72 gld.	55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	70	"
Zlata renta . . .	88	30	"
1860 drž. posojilo . . .	131	10	"
Akcie narodne banke . . .	822	20	"
Kreditne akcije . . .	282	65	"
London . . .	118	38	"
Srebro . . .	9	53	"
Napol. . .	5	05	"
C. kr. cekini . . .	58		"
Državne marke . . .			"

Podpisani c. kr. notar kot sodnijski pooblaščenec zapuščine dné 19. januarja t. l. v Ljubljani umrlega dr. med. gosp. Ivana Pestotnika, vabi vse one stranke, katere so ranjkemu na zdravniškem honoraru še kaj dolžne, da se zaradi likvidacije in plačila zastalega zdravniškega honorara oglašé v osmih dnéh v njegovej pisarni v Ljubljani, v križevniških ulicah h. št. 6. (44—2)

Dr. Teodor Rudesch,

c. kr. notar kot sodnijski pooblaščenec.

Služba občinskega sluge.

Pri občinskem uradu v Šmartnem pri Litiji je izpraznena služba občinskega sluge, ki mora pa tudi nekatera opravila pri šoli opravljati in ponočni čuvaj biti. Letna plača je 150 gld., od katerih dobi 60 gld. kakor čuvaj na vsakega pol leta in sicer vsakokrat 30 gld., drugo pa v mesečnih obrokih, zraven tega ima eno sobo prostega stanovanja.

Prosiči, zmorni slovenskega branja, naj svoje prošnje za to službo, obložene s spričevalom lepega vedenja, zadnji čas do 15. februarja t. l. pri podpisnem županstvu vložé.

Županstvo v Šmartnem pri Litiji,

dné 27. januarja 1881.

Anton Lovše.
župan.

(47)

Pekarija v najem

dá se v trgu Sv. Lenartu pri Mariboru; tam je tudi okrajna sodnija ter je s pekarijo združenega več zemljišča. (48—1)

Kdor jo hoče v najem vzeti, naj se obrne do lastnice gospe Karline Sohler v Ptui.

Izdatelj in urednik Makso Armic.

Voščene sveče

iz tovarne

Luigi Baderja v Gorici,

iz pravega čebelnega voska, brez vsake pritiline, se dobé po 2 gld. 50 kilo s poštino in zabojem vred, kamor koli si jih kdo naroči, in tako, da se plačajo vsaj v teku jednega leta brez obresti za dolg, v štacuni

(26—5) Janeza Fabijana,
na Valvazorjevem trgu št. 2, v Ljubljani.

Čestitemu občinstvu naznanjam, da se dobivajo pri gospodu Exel-nu v Gradi,

gostilnica Kriehuber,

najboljše

kranjske klobase,

katere mu jaz pošiljam. — Priporočam torej to gostilno vsacemu, kateri je prijatelj dobrih klobas.

Spoštovanjem

M. Urbas,

(36—2) v Ljubljani na sv. Petra cesti št. 39.

Umetne

(640—13)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulozidu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Manipulacijo z vinom

praktično uči novo izšla knjiga „Recept-Buch“, obsejajoča navod, kako se oboljša kislina in slabo vino; kako se prireja vino brez grozja, vino z ležišča, (iz 100 litrov 1000 litrov), s tem, da se dodajo čisto zdrave tvari za ceno domačo porabo ali fina butelijska vina, nadalje kako se prireja jabolčnik, vinski jesih, jesih-sprit, žganje, rum, liker, sok od sadja, droži, parim, zdravstvena žgana pijača, balzam, mlijlo in nad 1000 trgovinskih rečij, ki donesajo nad 100 odstotkov dobička. Cena 3 gld. Naročuje se ali z gotovino ali s poštnim povzetjem pri Maria Hrdlička, k. k. priv. Inhaberin, Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, I. Stock. (612—9)

• Zdravljenje po zim. •

WILHELMOV

antiartritiški antirevmatiški

kri čistilni čaj

od

Franc Wilhelm-a,

lekar v Neuenkirchenu (Dolenje-Avstr.), je najboljšim vspehom rabil se zoper protin, trganje po udih, zastarele hude bolezni, zmrzom gnoječe se rane, spol-ske in bolezni na polti, izrastke na životu in obrazu, kite, sifilistiška ulesa, napihnenje jeter in vranice, zlato žilo, zlaténico, bolečine v živcih, kitah in udih, stiskanje v želodci, če ne gre do vetrovi od človeka, zoper zaprtje, če človek ne gre lahko na vodo, zoper polucije, moško slabost, ženski tok, bramožje, bezgavke in zoper druge bolezni, kar potrjuje tisoč priznavalnih pisem. Spričevala na zahtevanje zastoj.

Zavitki v 8 snopičih po 1 gld.; za kolek in pošiljanje 10 kr.

Popačenih izdelkov naj se nikar ne kupuje in gleda na znane v več državah zabranjene varstvene marke.

Zaloge imajo:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Brodu Evgen Schrepel, lekar. V Gradi J. Purgleitner, bratje Ober-
auzmeyer, Wend. Trnkoczy, le-
karji. V Kranju Karel Šavnik, lekar.
V Mariboru Alojzij Quandt, lekar.
V Metliki Fr. Wach, lekar. V Novem
mestu Dom. Rizzoli, lekar. V Postojni
Anton Leban, lekar. V Zagrebu Sig.
Mitlbach, lekar. (18—3)

• Zdravljenje spomladi. •

Zoper jetiko! Radgostski univerzalni čaj

in
rožnovski maho-rastlinski celtilčki,

priporočajo se posebno

za vse, tudi za za-
starane bolezni na
pljučah, za srčne,
prsne in vratne bo-
lečine, posebno za
sušico, želodčno
slabost, za splošno
slabost čutnic in
začenjajočo se
pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpo-
lagajo se v prepričanje.

Gospod J. Seichert, dipl. lekar v Rožnavi.
Prosim, da mi pošljete še 12 zavitkov
Radgostkega univerzalnega čaja in 12 škatljic
Rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov. Učinek
teh zdravil je v resnici pri vseh na prsih bolnih
osobah izvrsten, in odkar jih upotrebljam sam,
nič več ne kašljam, kakor sem dosle vsako zimo
4—6 tednov.

Z vsem spoštovanjem udani

Dr. Tautz, pl. Tauenstein,

c. kr. štabni zdravnik.

V Kremsi, dné 26. oktobra 1877.

Vaše blagorodje!

Moja hčerka je uže več nego pol leta
imela hud kašelj, kateri jej je često prouzro-
čeval tudi bruhanje; ker se jej niti nij lju-
bilo jesti, je zelo oslabela ter shujšala; v no-
vinah čitaviši o vaših izvrstnih zdravilih, si
naročim 1 zavitek čaja in 2 škatljici celtilčkov.
Jedva je použila bolnica nekoliko teh zdravil,
in uže jej je odleglo. V nekoliko dneh poide
druga škatljica. Dete zdaj k večjemu vsakih
24 ur do jedenkrat zakašlja, ter je zopet krepko
in se mu ljubi jesti. Zahvaljujoč se vam uljudno,
prosim, da mi vnovič pošljete 1 zavitek čaja
in 3 škatljice slavni celtilčkov, ter se beležim
z odličnim spoštovanjem

Adolf Kittl,

knež. Coloredo Mannsfeldski pivarnar.
V Opočnem, dné 11. januarja 1875.

Vaše blagorodje!

Prosim, da mi pošljete za zdaj 2 zavitka
svojega mnogoslavljenega Radgostkega uni-
verzalnega čaja in 3 škatljice celtilčkov, potem
tudi sklenico Rožnovskega rastlinskega mleka.
Spoštovanjem

Ivan Večič,

zemljiščno-knjižni vodja v Bošnjakih
(Vojaška granica).

Od tega po zdravniške razloži in pred-
pisih pripravljeni čaj, velja za 14dnevno rabo
pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gld.
av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih
maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek
in zavijanje pa 10 kr. posebe.

Radgostski univerzalni čaj in Rož-
novski maho-rastlinski celtilčki dobi-
vajo se jedino le v lekarni J. Seichert
v Rožnovi (na Moravskem), in razpošiljajo se
naročila na vse strani proti poštnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno,
imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr
v Ljubljani, W. König v Mariboru,
S. Mittelbach in J. Cejbe v Zagrebu,
Barmherzige Brüder in A. Nedved v
Gradi, A. Marek in J. Kupferschmied
v Celji, O. Russheim v Lipnici, Carl
Grabacher v Murau, J. Illing v Rot-
tenmanu, W. Thurnwald v Celovci.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih
prodajalnicah materialnega blaga.

Doktor Horstova jedino prava
voda za oči, prirejena natanko po starem
rodbinskem receptu tega svetovno slavnega
zdravnika za oči, priprava je za okrepitve
in vzdržanje vida v vsakej starosti; v kratkem
ozdravi ne da bi bolnika motila v njegovem
poklicu, frišni ali stari prisad na očeh, pege
na rožnici in kašo ter odpravi sitno solzenje.

Izvirna steklenica z navodom za rabo
velja 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več.

Prava se dobi samo naravnost iz
lekarn v kopelišči Rožnavi.

Rožnovski cvet za živce, hitro
in trajno zdravlja putiko, trganje po udih in
vsake vrste slabost v živcih in kitah, Izvirna
sklenica 70 kr. av. v., za kolek in zavoj
10 kr. več. Pravi se dobi samo narav-
nost iz lekarn v Rožnavi (Moravska).

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.